

Commissie Toekomst Accountancysector
Ter attentie van:
Prof. dr. E. Dijkgraaf
Prof. mr. A.T. Ottow
Drs. M.E. de Vries RA

Kenmerk
KOA 2019-53

Datum
29 oktober 2019

Betreft: reactie op rapport 'Voorlopige bevindingen van de Commissie Toekomst Accountancysector'

Geachte leden van de Commissie Toekomst Accountancysector,

Het bestuur van het samenwerkingsverband Kwaliteitstoets Overheidsauditors (KOA) heeft met veel interesse kennisgenomen van uw rapport (Voorlopige bevindingen van de Commissie Toekomst Accountancysector). Het KOA heeft een belangrijke rol in het toezicht op het overheidsdeel van de accountancysector. Wij zullen onze reactie dan ook richten op hoofdstuk 12 van uw rapport dat betrekking heeft op het stelsel van toezicht. Allereerst lichten wij graag aan u toe wat het KOA doet en hoe wij georganiseerd zijn.

Wat is het KOA?

Het KOA is een samenwerkingsverband dat is opgericht door directeuren van overheidsaccountants- of auditdiensten van de Rijksoverheid en de grote gemeenten in Nederland. Inmiddels is onze ledengroep uitgebreid met grote interne auditdiensten van onder andere UWV en SVB en diverse kleinere diensten. In totaal zijn 22 auditdiensten van diverse overheidsonderdelen aangesloten bij het KOA (zie bijlage 1). Het KOA verricht periodiek kwaliteitsonderzoeken bij haar leden ten behoeve van de Nederlandse beroepsorganisaties NBA, NOREA en het IIA.

Het KOA heeft als doel de kwaliteit van de beroepsuitoefening door de leden te bevorderen en te handhaven in overeenstemming met de regelgeving van de verschillende beroepsorganisaties. Het KOA verricht daartoe eens in de vier jaar een kwaliteitstoets bij ieder van zijn leden.

De systematiek van het KOA is zodanig ingericht dat de kwaliteitstoets uitgevoerd wordt door ervaren toetsers die geleverd worden door andere leden van het KOA. Deze systematiek heeft als toegevoegde waarde dat medewerkers van onze leden getraind worden in het uitvoeren van kwaliteitstoetsen en waardevolle ervaringen kunnen inzetten ten behoeve van de eigen organisatie. Het bestuur van het KOA heeft hierbij doorlopend aandacht voor de deskundigheid en onafhankelijkheid van de kwaliteitstoetsers. Het bestuur zelf bestaat uit afgevaardigden van de leden, waarmee kennis over de aangesloten leden binnen het bestuur is geborgd.

Het sterke punt van de systematiek van het KOA is dat de toetsers en het bestuur bekend zijn met de unieke cultuur, politieke gevoeligheid en governance van de aangesloten auditdiensten in de publieke sector. De toetsingen hebben daardoor meer toegevoegde waarde en stimuleren het lerend vermogen van de leden.

Reactie op rapport Voorlopige bevindingen van de Commissie Toekomst Accountancysector

In uw rapport lezen wij een aantal observaties over het stelsel van toezicht op de accountancysector. Wij herkennen deze observaties en willen graag toelichten hoe wij hier tegenaan kijken.

De Commissie Toekomst Accountancysector (hierna: de commissie) onderkent drie toezichthouders binnen de accountancysector die diverse toetsmethodieken hanteren. Wij missen hier de rol van het KOA als toezichthouder binnen het stelsel van toezicht. Wij zijn namens de Raad van Toezicht van het NBA geaccrediteerd om toetsingen uit te voeren. Hieronder vallen de WTA-controles die de Gemeentelijke Accountantsdiensten van Den Haag en Amsterdam verrichten en de controle op de Rijksoverheid door de Auditdienst Rijk. Daarnaast toetsen wij de (interne) overheidsaccountants van diverse overheidsonderdelen.

In uw rapport ligt de focus op de wettelijke controles. Echter zijn wij van mening dat de scope breder zou moeten zijn, waaronder overige controle- en adviesopdrachten. De kwaliteit van de sector wordt immers ook afgemeten aan deze accountantsproducten.

De commissie geeft aan dat in het toezicht van de AFM te weinig focus wordt gelegd op het lerend vermogen van de sector. Wij herkennen dit beeld en hebben dit in het verleden onderkend en getracht te beperken. Wij focussen in onze toetsingen met name op het lerend vermogen binnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Zo wegen wij bijvoorbeeld in het oordeel mee hoe de interne kwaliteitstoetsing binnen de getoetste organisatie wordt uitgevoerd, of bevindingen daaruit worden omgezet in adviezen dan wel besluiten tot aanpassing en hoe deze worden opgevolgd. Daarnaast stimuleren we de kennisdeling tussen onze leden door de inzet van ervaren toetsers die ook werkzaam zijn bij de leden. Toetsers dragen kennis over hun eigen praktijk over aan de getoetste organisatie en vice versa. Daarin is het belangrijk dat onze toetsers tevens beschikken over specifieke kennis over de overheidssector.

De commissie benoemt dat SRA en NBA te weinig optreden indien de kwaliteit uit de toetsingen onvoldoende blijkt te zijn. Het KOA hanteert de lijn dat bij alle toetsingen waaruit een onvoldoende oordeel komt een hertoets volgt. Gedurende het bestaan van het KOA hebben meerdere leden een onvoldoende als oordeel ontvangen over (een deel van) het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Deze leden hebben allen bij de hertoets voldoende herstel laten zien en hebben daarop een voldoende als oordeel gekregen.

Op basis van de eerder benoemde bevindingen adviseert de commissie één toezichthouder voor de accountancysector te vormen. Het KOA ziet dit als een versterking ten opzichte van het huidige stelsel, mede omdat de onafhankelijkheid van een dergelijke toezichtorganisatie hiermee (nog) beter kan worden geborgd. Daarnaast kan de kwaliteit en het lerend vermogen van de toetsingen worden verhoogd, doordat toetsers meer ervaring zullen krijgen in het toetsen. Mogelijk is de systematiek van het onderling leveren van toetsers ook bij de nieuwe toezichthouder een manier om het lerend vermogen van de sector te versterken. Het KOA ziet als essentiële randvoorwaarde dat voor de overheidsaccountants een zodanige voorziening wordt gecreëerd binnen de toezichthouder dat rekening wordt gehouden met de specifieke eigenschappen van de overheidssector. Het niet invullen hiervan zal leiden tot een verslechtering van het toezicht.

Wij zijn gaarne bereid onze reactie mondeling toe te lichten.

Hoogachtend,

Namens het samenwerkingsverband Kwaliteitstoets Overheidsauditors
Arie van den Berg RA
Voorzitter

Bijlage 1 ledenlijst KOA

Accountantsdienst UWV
Accountantsdienst van de gemeente Den Haag (GAD)
Afdeling Operational Audit van de Technische Universiteit Eindhoven
Afdeling Financial Audit gemeente Rotterdam
Afdeling Financial Audit van de Universiteit Twente
Afdeling interne Audit Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)
Audit en Interne Controle (AIC) Universiteit Leiden
Auditdienst ACAM (gemeente Amsterdam)
Auditdienst Rijk
Directie Audit & Concern Control Dienst Justitiële Inrichtingen
Gemeente Zaanstad - afdeling Auditing en Onderzoek
Interne Auditdienst RVO
Internal audit afdeling Rijksuniversiteit Groningen (RUG)
Interne Audit Dienst Radboud Universiteit Nijmegen
Interne Auditdienst Nationale Politie
Eenheid Audit en Advies Provincie Zuid-Holland
Auditdienst Sociale Verzekeringsbank
Interne audit afdeling Stichting Katholieke Universiteit Brabant / Tilburg University
Stichting Overheidsaccountantsbureau (SOAB)
Interne audit afdeling Universiteit Maastricht
Interne audit afdeling Universiteit Utrecht
Interne audit afdeling Vrije Universiteit Amsterdam